

Äldreförvaltningen
Tjänsteskrivelse till äldrenämnden

Datum:
2019-12-09

Diarienummer:
ALN-2019-0668
(KSN-2019-02815)

Handläggare:
Magnus Bergman-Kyllönen

Kommunstyrelsen

Svar på motion om ersättning till olika vårdgivare inom äldreomsorgen från Cecilia Forss (M)

Förslag till beslut

Äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Ärendet

Cecilia Forss (M) föreslår i en motion väckt 16 september 2019 att äldrenämnden snarast, dock senast till behandlingen av budget för 2020, återkommer till kommunfullmäktige med förslag till konkurrensneutrala ersättningar inom äldreomsorgen.

Motionen återges som **bilaga**.

Beredning

Ärendet har beretts av äldreförvaltningen och kommunledningskontoret. Perspektiven för näringsliv, barn och jämställdhet bedöms inte relevanta med föreliggande förslag till beslut.

Föredragning

Enligt 2 § första kapitlet i lagen (2008:962) om valfrihetssystem ska upphandlande myndighet behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt. Detta innefattar också principer för ekonomisk ersättning till utförare. Vägledande för principen om ekonomisk ersättning till utförare, från bland annat Sveriges Kommuner

och Regioner (SKR), är att ersättningen ska vara rättvis och kompensera offentliga och privata utförare för deras respektive särdrag.

Exempel på särdrag som kan medföra kompensation inom offentlig äldreomsorg är yttersta ansvaret, och för privat äldreomsorg momskostnader. Kompensation ges inom äldreomsorgen i Uppsala kommun dels för yttersta ansvaret (kommunala utförare), dels för momskostnader (privata utförare). När det gäller momskompensationens nivå ges denna med grund i den beräknade momskostnad privata utförare väntas ha (ej enligt en schablon).

I äldrenämndens största verksamheter – särskilt boende, hemtjänst och hemsjukvård, sker driften i både privat och kommunal regi. I särskilt boende förekommer dessutom två olika driftsformer inom ramen för privat regi:

- LOU (lagen om offentlig upphandling), och
- LOV (lagen om valfrihetssystem).

Inom hemtjänst och hemsjukvård finns endast driftsformen LOV för privat regi. I dessa verksamheter erhåller idag samtliga utförare likvärdig ekonomisk timersättning i kronor, oberoende av om verksamheten drivs i kommunal eller privat regi, för den verksamhet som omfattas av LOV. I dag omfattas exempelvis inte natthemtjänst och joursjukvård inom ramen för LOV.

Vidare framgår ur förfrågningsunderlaget för hemtjänst och hemsjukvård att privata utförare kompenseras för den momskostnad dessa har till skillnad från de kommunala utförarna. Denna information finns även att läsa på kommunens webbplats för privata utförare i Uppsala kommun, den så kallade utförarwebben. Kommunala utförare inom hemtjänst kompenseras i sin tur för att man har det yttersta ansvaret och ingen möjlighet till tillämpning av så kallat kapacitetstak, som privata utförare kan ange inom hemtjänst.

I särskilt boende är förutsättningarna kring ersättning olika beroende på driftsform. Inom LOU erhåller de privata utförarna ersättning för driften, men inte för lokalkostnaden då kommunen har kvar hela kostnaden för fastigheten. Däremot erhåller LOV-utförare ersättning också för lokalkostnad då dessa har kostnadsansvaret för både löpande drift och lokal. Utförare inom LOV erhåller därför också en högre total ersättning per dygn och vårdboendeplats än privata utförare som drivs enligt LOU. Momskompensation sker också till privata utförare inom särskilt boende.

Enligt ovan beskrivning bedöms leverantörer inom äldreomsorgen i Uppsala kommun behandlas likvärdigt och på ett icke-diskriminerande sätt ersättningsmässigt.

Kommuner har rätt att återsöka medel från staten för momskompensation som ges till privata utförare. Uppsala kommun och äldrenämnden återsöker medel enligt gällande regelverk för återsökning.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 9 december 2019

- Bilaga 1, Motion om ersättning till olika vårdgivare inom äldreomsorgen från Cecilia Forss (M)

Äldreförvaltningen

Carina Juhlin
Förvaltningsdirektör

Motion om ersättning till olika vårdgivare inom äldreomsorgen

Både privata och kommunala vårdgivare är en förutsättning för att Uppsala kommun skall kunna erbjuda äldre i behov av omsorg ett bra liv. Mer än en tredjedel av äldreomsorgen som finansieras med kommunala skattemedel drivs i privat regi. Företagen har påpekat att de har kostnader som verksamheterna i kommunal regi inte har. Framförallt behöver de bygga upp ett eget kapital för att kunna hantera perioder utan full beläggning eller andra ekonomiska avvikelser. För kommunen som avtalspart är det viktigt att de anlidade företagen har en stabil ekonomi.

För en långsiktigt hållbar äldreomsorg i Uppsala kommun behöver vi göra det vi kan för att utförarna ska ha liknande ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamhet.

En skillnad för all privatdriven verksamheten är att utförarna inte får tillbaka betald ingående moms från staten, vilket den kommunala verksamheten får. Äldreförvaltningen har beräknat att denna kompensation, som kommunen får ersättning från staten för, skall vara två procent. I SOU 2015:93 görs en utredning kring den verkliga momsens storlek och utrednings slutsats är att en schablon bör ligga runt fem procent. Kommunen kan ansöka om en schablonersättning uppgående till sex procent så att även privata utförare får ersättning för ingående moms. Uppsala kommun har alltså valt att inte ansöka om ersättning för att täcka hela momskostnaden för de privata utförarna.

Det som dessutom gör att privatdriven verksamhet verkligen får sämre villkor än den kommunala är att den kommunala verksamheten samtidigt uppbär en kompensationsersättning uppgående till två procent som de privata inte får. Detta är en kompensation för att kommunen har ansvar för att alltid kunna erbjuda plats om behovet finns. Samma argumentation fördes tidigare av kommunerna vad gäller kommunala skolor i förhållande till friskolor. Den ersättningsmöjligheten togs dock bort i skollagen 2011 och det har aldrig vållat problem efter det.

Varje enskilt boende som redan idag får ersättning för alla sina platser kan inte behöva extra ersättning för att ta emot äldre till platserna. Därför är ersättningen för närvarande felaktigt utformad. Reserven bör förstås finnas men just som en reserv i äldrenämndens budget.

Moderaternas slutsats är att den privatdrivna äldreomsorgen i Uppsala kommun är underkompenserad med cirka fem procent av omsättningen för att kunna arbeta på samma villkor som den kommunala verksamheten. För att behovet av äldreomsorg ska kunna tillgodoses även i framtiden behövs en blandning av utförare, något vi också måste skapa förutsättningar för.

Jag yrkar därför

att äldrenämnden snarast, dock senast till behandlingen av budget för 2020, återkommer till kommunfullmäktige med förslag till konkurrensneutrala ersättningar inom äldreomsorgen.

Cecilia Forss (M)

6 september 2019

